

Diskriminace na pracovišti

Vladimír Barák

Tomšej, Petr: Diskriminace na pracovišti. Praha: Grada, 2020, 176 stran, ISBN: 978-80-271-1014-8

Recenze představuje a hodnotí monografii Petra Tomšeje *Diskriminace na pracovišti*. Autor knihy, profesí právník, pojímá diskriminaci jako velmi závažný problém, proti kterému je nutné na základě a prostřednictvím platné legislativy bojovat. Kniha si díky poměrně úzkému zaměření, kdy se zabývá situací na pracovišti, udržuje velmi konkrétní a srozumitelný rámec. Svému čtenáři zprostředkovává důkladný vhled do problematiky a díky velmi srozumitelně podaným radám a návodům může být pojímána i coby příručka, kdy a jak se proti diskriminaci na pracovišti bránit.

Pojem diskriminace se v různých podobách v mezilidských diskusích objevuje často. Mnohdy se na zákaz diskriminace odvolávají různé sociální, sexuální, etnické a další menšiny, často se o ní hovoří v souvislosti s nestejným odměňováním žen a mužů za vykonanou práci či například v souvislosti s přístupem nemajetných osob ke vzdělání či lékařské péči. Platí přitom, že pojem diskriminace ve svém poměrně vágním sociálněvědním vymezení slouží jako argument nejen v právních bitvách. Za diskriminaci se označuje i to, co dříve nikoli: pojem se rozšiřuje o další možné konotace. Tím, jak se vyvíjí společnost a její rozmanitost, jsou různé antidiskriminační hlasy možná roztržštěnější, avšak nikoli méně hlasité. Nabírají na množství i intenzitě. O to více bude do budoucna nutné důsledně a pozorně jejich relevantnost hodnotit nikoli v emoční a dojmové rovině, ale striktně de iure.

Autor Petr Tomšej hned v předmluvě knihy jasně vymezuje rámec svého zkoumání. Publikace se zabývá problematikou diskriminace na pracovišti a z širšího výseče situací, při nichž dochází k diskriminaci, si tak vybírá pouze oblasti, které se týkají pracovního poměru nebo s ním alespoň souvisejí. Velmi rozumně se tak vyhýbá kontroverznějším oblastem diskriminace, které ještě v právním prostředí nejsou jasně vymezeny a vede se o nich živá debata. Naopak, autor se poměrně pevně staví mezi mantinely pracovního

práva, které má oporu zejména v zákoníku práce a s ohledem na zvolené téma také v antidiskriminačním zákoně.

Kniha vychází v edici Právo pro praxi. Tomšej tedy již v úvodu upozorňuje, že jeho cílem je čtenáři poskytnout komplexní výklad s důrazem na praktické řešení situace. Každá kapitola tak kromě teoretického základu přináší konkrétní příklady diskriminačních dějů včetně možného řešení dle platného práva. Při těchto radách pak autor vychází nejen z legislativních norem, ale také ze širšího základu judikatury soudů a případů veřejného ochránce práv – ombudsmána. Na konci jednotlivých kapitol nalezne čtenář často kladené otázky, kterým právníci specializující se na pracovní právo čelí v praxi nejčastěji. I tato část hodnocené knihy dobře ukazuje rostoucí význam antidiskriminačního působení v dnešním složitém světě. Při čtení těchto otázek a odpovědí si můžeme velmi snadno představit, že v postavení diskriminovaného či naopak diskriminujícího jsme my sami. Kniha tak pomáhá tomuto chování se bránit, případně vyvarovat se ho. Každý uvedený případ je „ze života“, ať už jde o sexuální obtěžování na pracovišti, šikanu (kdy je velmi dobře zpracováno téma kyberšikany, zejména v souvislosti s čím dál větším vlivem internetových sociálních sítí), nebo o diskriminační chování při pracovních pohovorech.

Jak vyplývá z předchozího textu, přistupuje Tomšej k diskriminaci poměrně konzervativně, míněno v dobrém slova smyslu. Popisuje situace, které se skutečně dějí, nejsou tedy pouhým konstruktem teoretika. Zároveň nezamrzl v čase a se zákony konfrontuje nové jevy ve společnosti, viz například kapitolu zabývající se compliance, interním vyšetřováním a whistleblowingem. Takzvaný soulad našeho chování s firemními předpisy se řeší tím více, čím větší firmou či institucí je náš zaměstnavatel. Ten by měl aktivně působit proti diskriminaci, kromě prevence by měl být schopen adekvátně trestat i tu diskriminaci, která se již udála. Firmy kvůli tomu čím dál častěji nastavují vnitřní procesy, tématem se zabývají k tomu určení zaměstnanci. Není bez zajímavosti, že i na tyto případy se v zákonech myslí. Jen

málo se pak hovoří o zaměstnavatelích, kteří se chybným nastavením kontrolních a sankčních procesů ve svých interních předpisech dostanou do kolize s platnou legislativou.

Knihu *Diskriminace na pracovišti* lze pro její čtivost, přehlednost a velkou míru informační hodnoty pro zaměstnance i zaměstnavatele doporučit všem účastníkům trhu práce. Publikace uceleně a srozumitelně vysvětluje, na správných místech radí a pro účely další edukace zasazuje řešenou problematiku i do širšího kontextu pracovní legislativy a života. Jde tedy skutečně o právo pro praxi v té nejlepší možné podobě.

Mgr. Vladimír Barák

(vladimir.barak@vse.cz) působí na Katedře hospodářské a sociální politiky Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze (Department of Economic and Social Policy, Faculty of Economics, University of Economics), Nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3, Česká republika.

Z novinek v knihovním fondu VÚPSV

Dlouhodobá péče nejen v České republice / Ladislav Průša a kol. - První vydání. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2021. - 366 stran. - tab., lit. - ISBN 978-80-88361-09-1. - ISBN 978-80-88361-10-7 (online). Kniha identifikuje klíčové problémy, které brání rozvoji dlouhodobé péče o seniory a handicapované osoby v České republice. Autoři navrhuji řešení, která by měla přispět k odstranění existujících nedostatků a k naplnění priorit Národního plánu rozvoje sociálních služeb do roku 2025.

Právo na rovné zacházení: Deset let antidiskriminačního zákona / Marek Šmíd a kol. - První vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2020. - 324 stran. - lit. - ISBN 978-80-7598-850-8. Publikace vychází u příležitosti desátého výročí antidiskriminačního zákona v ČR. Text je tematicky rozdělen do čtyř částí, přičemž první tři z nich jsou věnovány antidiskriminačnímu právu a judikatuře. Poslední část je zaměřena na společenské souvislosti rovného zacházení.